

Bob Ekblad (2017) Az ékes kapu. Belépés Jézus világszintű felszabadító mozgalmába.

3. fejezet: Megerősítő jelenlét (részlet)

Péter és János a Gyönyörű Kapunál találkozik egy férfival, aki születése óta sánta. Ott találkoznak vele, ahol ül és koldul, a szabadban, egy szent hely határában. Ezek a tanítványok példázzák mesterük, Jézus gondoskodását a kiszolgáltatott, viszontagságos életet élő, vallásos tereken kívül rekedt emberekről. Kapcsolatba lépnek a férfival, ami közvetlen összekapcsolódáshoz vezet. Ezután a gyógyítás és a hit közösségébe való befogadás következik, teljes körű átalakulást látunk. Találkozás, tiszteletli jelenlét, közvetlenség, tettekre készség, a közösségbe tartozás és a Lélek gyógyító erejének szépséges egybekapcsolódását látjuk itt, a *gyönyörű* kapunál. Nézzük meg közelebbről a jelenlét szolgálatának dinamikáját!

A jelenlét szolgálata

E történet elején Péter és János megtestesíti, amit a mai lelkészek gyakran „a jelenlét szolgálatának” hívnak. A jelenlét szolgálata Isten feltétel nélküli szeretetének és tiszteletének élővé tétele az emberek mellé való odalépés által: személyes kapcsolódások, velük való együttlét életük eseményei közepette, ezáltal a szolidaritás és a gyengéd gondoskodás kifejezése, alázat és elköteleződés mellettük, az ő igényeik szerint. János 1,14-re gondolok: „Az ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét”¹. Képek jutnak eszembe: Jézus nemrég meghalt barátja, Lázár sírja mellett zokogva (Jn 11,1–44) vagy két tolvaj között függve a kereszten (Lk 23,33). Teréz anyára gondolok, aki a kalkuttai utcákon haldokló koldusok mellé ült, kimosta sebeiket, és Jean Vanier szerény, tiszteletli jelenlétére a fogyatékkal élők között, akikben Jézust látta. A jelenlét szolgálata

öltheti a jótékonyság, az érdekképviselet vagy a konkrét akció alakját, megjelenhet számtalan formában. Nézzük meg közelebbről, hogy közeledik Péter és János ehhez az emberhez, és hogy történik meg a kapcsolódás.

Az Apostolok cselekedetei 2. fejezetéből tudjuk, hogy Pétert és Jánost nemrég töltötte be a Szentlélek, és most buzgón dolgoznak az új hívek dinamikusan fejlődő közösségében. Isten jelenlétét hordozzák, ahogy a templomhoz közelednek. Azonban maga a sánta férfi veszi fel velük a kontaktust (ApCsel 3,3): „Amikor meglátta, hogy Péter és János be akar menni a templomba, alamizsnát kért tőlük” (kiemelés tőlem). A koldusokkal szembeni előítéletek, és a tény, hogy a sánta alamizsnát kért, a legtöbb olvasóban azt a gyanút kelti, hogy a férfi pusztán személyes igényeit akarta kielégíteni. Mégis: a sánta az, aki kapcsolódást kezdeményez, amely csodálatos gyógyulásához, az evangélium hirdetéséhez, ezáltal ötezer ember megtéréséhez, az apostolok bebörtönzéshez vezet, végsőképp pedig Jézus mozgalmának fellendüléséhez Jeruzsálemben és azon túl.

Serkentő látás és elköteleződés

Ha közelebbről megvizsgáljuk a koldus cselekvését, a látást kifejező igét – *horaó*–, megértjük, hogy az mélyebb látásra, lelki megvilágosodásra utal. Többször előkerül az Írásban: amikor Zakariás vagy a pásztorok csodálatos születéseket jövendőző angyalokkal találkoznak², amikor az emberek felismerik, hogy Jézus a Krisztus vagy Isten³, amikor észreveszik Isten jelenlétét vagy beavatkozását⁴. Bár a sánta koldus nincs tudatában, hogy különleges, ahogy lát, az Apostolok cselekedetei írója által használt nyelv mélyebb gondolkodásra sarkall bennünket. A sánta kérését

kifejező ige – *erotao* – gyakran felbukkan az evangéliumokban, amikor az emberek gyógyítást⁵, magyarázatot⁶, közös evést vagy együttlétet⁷ várnak Jézustól, vagy amikor az Atyától kérnek valamit Jézus nevében⁸. A sánta férfi kérése azt sugallja, hogy Pétert, Jánost, illetve magunkat Jézus helyetteseiként láthatjuk, aki máshol így fogalmaz tanítványainak: „Bizony, bizony, mondom néktek: aki befogadja azt, akit elküldök, engem fogad be; aki pedig engem befogad, azt fogadja be, aki engem elküldött” (Jn 13,20).

A sánta ember látása és kérése indítja el a Jézus hiányában is az övéhez hasonló tanítványi gyakorlatot. Ennek az Isten országából eredő akciónak a sikere az első apostolok lelki tartásán is múlik. Látniuk kell, és együtt kell mozogniuk a Lélekkel, aki a Jézus tanítására és gyakorlatára való emlékezést segíti (Jn 14,26). Ugyanakkor a sánta látása és kérése nélkül nem történhetne meg a következő eseménysor.

A templom előtt ülő sánta férfi Pétert és Jánost adományok forrásaként látta. Alamizsnát kért, utalva a szükségben szenvedőknek történő adakozás parancsára.⁹ Testi fogyatékosága miatt a férfi teljes mértékben mások segítségétől függött, az ő adományaiból élt, így koldulnia kellett. Emiatt tehát magára kedvezményezettként, Péterre és Jánosra pedig potenciális donorokként tekintett, akiktől pénzügyi segítséget kaphat. A koldus segítség-fogalma, úgy tűnik, pusztán a pénzügyi támogatásra szorítkozik, amin nincs mit csodálkozni, tekintettel arra, hogy extrém mértékben szenved szükségét. Ám ez a mentalitás nem érvényteleníti őt. Azzal, hogy a sánta ember felismeri segítőt, és támogatást kér tőlük, ő maga indítja el átalakulását, és a tanítványok missziójának is lendületet ad. Ez a történet megmutatja,

hogy aki Jézust szeretné követni, annak oda kell figyelnie az emberek közeledésére, függetlenül attól, milyen motivációt vél felfedezni bennük.

E versek figyelmes olvasása megvilágítja azokat a kapcsolatokat, amelyekről első látásra senki nem gondolta, hogy kölcsönös átalakuláshoz vezetnek. Az Írás szemüvegén keresztül gyakran megláthatjuk, hogy dolgozik Isten az életünkben ma is. [...]

Lépések a transzformatív találkozások felé

Ha közelebbről megvizsgáljuk, hogy a sánta ember látása és kérése hogyan indított el egy teljes körű felszabaduláshoz vezető kapcsolatot, figyelmesebbek leszünk mai fontos kapcsolataink indulására is. Péter és János modellezi a Szentlélekre való odafigyelést, az ő követését, amelynek segítségével a saját életünkben is észrevehetjük az ehhez hasonló tettek lehetőségét. Péter és János ott találkoznak a sánta férfival, ahol ül, egy nyilvános helyen, miközben épp máshová tartanak. Nem kerülik el a koldust, aki alamizsnát szeretne. Rugalmasak, eltérnek a tervüktől, amely szerint az imádság óráján a templomban kellett volna imádkozniuk. Nem prédikálnak a férfinak, hanem azonnal kapcsolatba lépnek vele, nem hagyva könyörgését válasz nélkül. Kezdeményezését megtisztelik azzal, hogy megállnak, és szándékosan elindítják a kapcsolódást maguk és a férfi között.

Ugyanakkor Péter és János következő tettei zavarba ejtőek, kihívóak, első látásra egyenesen felkavaróak. A két apostolt egészséges, mobilis gazdagoknak látja a koldus, akik képesek lehetnek segíteni rajta, hiszen vannak erőforrásaik és hatalmuk. Azonban ahogy kapcsolatba lépnek vele, az bizony agresszívnek tűnik, és el is bátortalaníthatná a férfit.

További kihívások a mindennapi látáson túl

„Péter pedig Jánossal együtt rátekintett, és azt mondta: »Nézz ránk!«” (ApCsel 3,4).

Első pillantásra Péter aktusa, a „rátekintés” hatalmi játékként is felfogható. Azt mondani valakinek, aki gyengébb, függő helyzetben van, hogy „nézz rám!”, kiszolgáltatott, megalázó érzést kelthet az illetőben, attól függően, hogy milyen arckifejezés, mozdulat és hangszín kíséri a mondatot. Aki így szólal meg, annak érzékenynek kell lennie a kulturális, rasszbeli és osztálykülönbségek dinamikáira. A sánta férfi azt gondolhatja, hogy Péter parancsát valamilyen elvárás kifejezése követi majd, amelyet az adomány feltételéül szab. Ha viszont a legjobbat feltételezzük Péter pillantásáról és kéréséről, láthatjuk, hogy megzavarja a férfi ismeretlenség-érzését, áttöri a „mi és ők” közötti falat. Arra vágyik vajon Péter, hogy emberi kapcsolatba kerüljön ezzel a férfival, aki pénzforrásként tekint rá? Meglátja benne a kapcsolódás lehetőségét? A bibliai nyelv mélyebb vizsgálata segíthet ezt megérteni, de lehet, hogy még nagyobb kihívások elé állít bennünket.

A szövegben a „rátekintés” kifejezésére az *atenizo* ige szerepel, amely intenzív nézést jelez, függő tekintetet, vagy súlyos megpillantást.¹⁰ Prófétai látásra is utal, az isteni kinyilatkoztatás felismerésére.¹¹ Péter rátekintését úgy kell értenünk, hogy nagy fontosságot és értéket tulajdonított ennek a szegény embernek, annak megfelelően, hogy Isten maga is megjelölte, kiválasztotta a férfit. Péter felszólítása – „nézz ránk!” – azt fejezi ki, hogy hiteles, kölcsönös kapcsolódásra vágyik.

Péter parancsában egy másik görög igét, a *blepo*-t használja, amelynek első jelentése „annak látása, ami az ember előtt van”.¹²

Péter arra szólítja fel a sánta embert, hogy vegye észre őt és Jánost, amint előtte állnak. Amint Péter elnyeri a férfi teljes figyelmét, képes lesz ezt a figyelmet elfordítani magukról, akik egyszerű adakozók, valaki másra, mégpedig Jézusra.

Azonban úgy tűnik, hogy a sánta férfi Péter felszólítását – „nézz ránk!” – mint koldulása sikerének jelét értelmezi. A szöveg mégis finomabban fogalmaz: „Ő *felnézett* rájuk, remélve, hogy kap tőlük valamit” (ApCsel 3,5).

Előítéleteink alapján feltételezhetjük, hogy a férfi még mindig pénzt vár. A szövegben ugyanakkor nem ez szerepel, és annak írója nem ítélkezik a sánta ember felett. Sokkal inkább úgy írja le, mint aki vár „valamit”. Úgy tűnik, az, hogy Péter szemtől szembe kapcsolatba lép vele, reményt kelt a férfiban. Ám a szolgálattevők, Péter és János maguk nincsenek fókuszban, ők csak a „valami”. Lehet, hogy a sánta már nem pénzt vár, hanem valami mást? És értelmezhetjük várakozását egyfajta hitként? Az itt használt ige, a *prosdokao* mindenestre Lukács evangéliumában és az Apostolok cselekedeteiben is előkerül az előzetes megérzés, kíváncsi várakozás kifejezésére, még Krisztus eljövetelére vonatkozóan is,¹³

Nem mindig könnyű felmérni, hogy mit vár tőlünk az, aki ránk néz. Fontos a tisztánlátás, ha tudni akarjuk, hogyan forduljunk valakihez, aki azonnali segítségre szorul, különösen, ha amit adni tudunk, az kevesebb annál, mint amit kért. És akkor is, ha tudjuk: sokkal gazdagabb forrás táplálhatná a könyörgőt, mint amit egyáltalán el tud képzelni.

Ezüstöm és aranyam nincsen...

Ezen a ponton Péter vakmerően és közvetlenül válaszol, kertelés nélkül megnevezve a koldus által kívánt tárgyat – „ezüstöm és aranyam nincsen” (ApCsel 3,6) –, mielőtt megtenné a maga

ajánlatát. Abból, hogy Péternek nincs ezüstje és aranya, arra következtethetünk, hogy a két apostol Jézus útmutatásainak megfelelően végzi missziós szolgálatát. Lukács 10,1-ben Jézus tizenkét tanítványa mellé hetvenkét másikat is kijelölt, és „elküldte őket maga előtt kettesével minden városba és helységbe, ahova menni készült”. Jézus hetvenkét embert küld párosával a kívülállók megszólítására.¹⁴ „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés” – mondja Jézus, – „kérjétek tehát az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az aratásába. Menjete el! Íme, elküldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé” (Lk 10,2–3). Jézus iránymutatása szerint meg kell találniuk a békesség fiát, akinél megszállhatnak, aki majd ellátja őket (Lk 10,6–7).

Jézus üres kézzel küldi ki tanítványait, határozottan felszólítva őket: „Ne vigyetek magatokkal erszényt, se tarisznyát, se sarut. Útközben ne is köszöntsetek senkit” (Lk 10,4). Péternél és Jánosnál ennek megfelelően nincs is arany vagy ezüst. Létfenntartásukhoz elég nekik az Isten országa, amelyet Jézus ígér a szegényeknek. „Boldogok vagytok, szegények, mert *tiétek* az Isten országa” (Lk 6,20, kiemelés tőlem)¹⁵. Isten országának ez a jelen idejű valósága az, amelyet fel tudnak ajánlani. Ott, a gyönyörű kapunál a pénz haszontalan, hiszen átléptek Isten transzformatív jelenlétének birodalmába, Isten országának gazdaságába. Pétert és Jánost az Atya „[megszabadította] a sötétség hatalmából, és [átvitte] szeretett Fiának országába” (Kol 1,13). Megszentelte őket a Szentlélek, hogy Jézus küldöttjeiként járjanak el. Az ő váltópénzük a hit Jézus nevében, hit az élet igéjének kimondására.

Péter és János Isten háza felé haladnak, és a templom kapuja előtt találkoznak egy férfival, aki saját „házába” (ahol tehát ül és

koldul) fogadja őket. Erszény nélkül indultak el, egyedül Jézus szava van náluk: „Gyógyítsátok az ott lévő betegeket, és mondjátok nekik: Elközelített az Isten országa” (Lk 10,9).

De amim van, azt adom neked...

Péter nem szégyeníti meg a férfit, aki ezüstöt és aranyat kér, de visszautasítja a pénzfüggőség fenntartását. Helyette felhatalmazza a sánta embert, hogy járjon: „de amim van, azt adom neked: a názáreti Jézus Krisztus nevében, kelj fel, és járj!” (ApCsel 3,6).

Péter és János ezen cselekedetei arra inspirálnak, hogy továbbmenjek azoknál a kiszolgáltatottakat megerősítő akcióknál, és annál a fenntartható életnél, amelyet a múltban hirdettünk. Péter profetikus tekintete és direkt felszólítása a sánta férfinak, hogy nézzen rájuk, arra sarkall, hogy mélyebb kapcsolódásokat keressek az emberekkel. Szeretnék tudatosabb lenni, hogy észrevegyem a Szentlélek munkáját abban, ahogy mások látnak vagy kérnek. Péter bizalma abban, ahogy saját prófétai látása a sánta férfi lelki látásához kapcsolódik, olyan végkifejlet felé hajtja őt, amely Jézus jelenléte nélkül nem volna lehetséges. Hogyan segíthet bennünket ez a történet hasonló lendületre?

Notes

[←1]

A bibliai szakaszok forrása: Az 1975. évi újfordítású Biblia javított kiadása, magyar nyelvre fordította a Magyar Bibliatársulat Ószövetségi és Újszövetségi Bibliafordító Szakbizottsága. Budapest: Kálvin Kiadó, 1993.

[←2]

Lk 1,11; 22. Lk 2,15; 17; 20.

[←3]

Lk 2,26; 30. Lk 9,31; 36; 10; 24. Lk 21,27. Lk 23,47. Lk 23,34; 39.

[←4]

Lk 9,27. ApCsel 2,3; 17; 27; 31. ApCsel 4,21.

[←5]

Mk 7,26. Lk 4,38. Lk 7,3. Jn 8,7. Jn 9,2. ApCsel 1,6.

[←6]

Mt 19,17. Mk 4,10.

[←7]

Lk 7,36. Lk 11,37. Jn 4,40.

[←8]

Jn 4,47. Jn 16,23; 26.

[←9]

Leemosyne. Ld. Lk 12,33. Septuaginta - Tóbiás könyve. 1,3; 16. Uo. 4,7; 16. Uo. 12,8. Uo. 14,2;
10. Péld 15,27.

[←10]

Ez az ige kétszer szerepel Lukácsnál és tízszer az Apostolok cselekedeteiben, általában olyankor, mikor valakire figyelem esik, amikor észreveszik őt. Először Lukács 4,20-ban olvassuk, hogy Jézus honfitársainak szeme „*rajta függ*” szülővárosa zsinagógájában, miután felolvasta nekik Ézsaiás próféta könyvének 61. fejezetét. Később egy szolgáló „*meglátja és szemügyre vesz*” Pétert, majd felismeri, hogy ő is Jézussal volt (Lk 22,56). A tanítványok „*széjjelen néznek az ég felé*” (ApCsel 1,10), amikor Jézus mennybe megy. A tömeg úgy bámulja Pétert és Jánost, miután meggyógyították a sántát, hogy Péter megkérdezi tőlük: „Izraelita férfiak, mit csodálkoztatok ezen? Mit *néztek* úgy ránk, mintha a saját erőnkkel vagy kegyességünkkel értük volna el, hogy ő járjon?” (ApCsel 3,12).

[←11]

Például amikor a zsidó nagytanács tagjai „*rátéki*tenek” Istvánra, és látják, hogy az arca olyan, mint egy angyalé (ApCsel 6,15), vagy amikor István „*az ég*re függeszti tekintetét”, és látja Jézust az Atya jobbán (ApCsel 7,55). Kornéliusz „*rátéki*n” az angyalra, akit látomásban lát (ApCsel 10,4), Saul (Pál) pedig „*erősen ráné*z” Elimás varázslóra, aki szembeszáll vele és Barnabással (ApCsel 13,9). Ugyanő „*rátéki*n” egy sánta lábú emberre, és „látja, hogy van hite ahhoz, hogy meggyógyuljon” (ApCsel 14,9).

[←12]

A Péter által itt használt ige, a *blepo* azt jelenti: ránézni (szó szerint vagy átvitt értelemben), megpillantani, vigyázni, rátekinteni, nézni, észlelni, tekinteni (valamilyennek), látni, meglátni, óvakodni. Ezzel szemben, amikor a sánta férfi meglátja Pétert és Jánost, a *horaó* igét használja a szöveg: bámulni, odafigyelni, megpillantani, észlelni, látni, óvakodni. A *blepo* itt mélyebb, figyelmesebb észrevételt jelez (Lk 7,44; Lk 8,10.16.18; Lk 10,23; Lk 11,33; Lk 21,8.30; Lk 24,12; ApCsel 1,9; ApCsel 2,33; ApCsel 4,14; ApCsel 8,6; ApCsel 12,9; ApCsel 13,40; ApCsel 28,26).

[←13]

Lk 1,21; Lk 3,15; Lk 7,19; Lk 8,40; Lk 12,46; ApCsel 10,24; ApCsel 27,33; ApCsel 28,6.

[←14]

Ezzel szemben Mózesnek azt mondja az Úr, hogy gyűjtsön hetvenet a nép vénei közül, és vigye őket a kijelentés sátrához, hogy vele együtt hordozzák a nép terhét (4Móz 11,16–17).

[←15]

Lukács 16,13-ban olvashatjuk Jézus szavait, amely alapot ad Péternek és Jánosnak is: „Egy szolga sem szolgálhat két úrnak, mert vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak.”